

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 1212-43

Chișinău

«10» februarie 2016

**Biroul Permanent
al Parlamentului**

În temeiul articolului 73 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru completarea articolului 109 din Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.69 din 5 februarie 2016.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege - Ministerul Afacerilor Interne.

Anexă:

1. Hotărârea Guvernului nr.69 din 5 februarie 2016 - 2 ex. (limba română și rusă)
2. Proiectul de lege nominalizat - 1 ex. (limba română și rusă)
3. Nota informativă (limba română și rusă)
4. Expertiza Centrului Național Anticorupție
5. Avizul Ministerului Justiției

Secretar general al Guvernului

Tudor COPACI

Ex. N. Sandu
Tel.: 022-250-579

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>27</u>
- 10 -	<u>02</u> 20 <u>16</u>
Ora	

GVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 69

din 5 februarie 2016

Chişinău

**Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru
completarea articolului 109 din Codul penal al Republicii
Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002**

Guvernul HOTĂRĂŞTE:

Se aprobă şi se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru completarea articolului 109 din Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002.

Prim-ministru

PAVEL FILIP

Contrasemnează:

Ministrul afacerilor interne

Alexandru Jizdan

Ministrul justiţiei

Vladimir Cebotari

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru completarea articolului 109 din Codul penal
al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică

Articol unic. – Articolul 109 alineatul (1) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74, art. 195), cu modificările și completările ulterioare, se completează în final cu textul „, , dacă persoana nu are antecedente penale pentru infracțiuni similare comise cu intenție sau dacă în privința sa nu a mai fost dispusă încetarea procesului penal pentru infracțiuni similare, ca rezultat al împăcării, în ultimii cinci ani”.

Președintele Parlamentului

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de lege pentru completarea art. 109 din Codul penal

1. Numele inițiatorului și a autorului, precum și a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de Lege pentru completarea articolului 109 din Codul penal este elaborat de către Ministerul Afacerilor Interne.

2. Argumentarea necesității de reglementare

Complexitatea actuală a relațiilor sociale condiționează aplicarea unor soluții optime pentru rezolvarea conflictelor caracterizate prin eficiență, rapiditate și nivel ridicat de satisfacere a pretențiilor. În cadrul unui proces penal, împăcarea prezintă una dintre aceste soluții. În acest context, conflictele iscate în urma comiterii infracțiunilor poartă un caracter aparte, lezând nu doar drepturile și interesele legitime ale persoanei vătămate dar și a societății în general. Statul, având obligația directă de a asigura respectarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanelor, urmează să cumuleze în mod dinamic aceste prevederi spre a genera un mecanism viabil de reglare a raporturilor juridice penale prin aplicarea împăcării.

Elaborarea proiectului legii pentru completarea art. 109 din Codul penal, se justifică prin necesitatea consolidării instituției împăcării în cadrul procesului penal.

Art. 109 al Codului penal al Republicii Moldova, intitulat „împăcarea”, propune ca definiție - actul de înlăturare a răspunderii penale pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, iar în cazul minorilor și pentru o infracțiune gravă, infracțiuni prevăzute la capitolele II-VI din Partea specială, precum și în cazurile prevăzute de procedura penală.

Dacă analizăm conținutul capitolelor din definiția prevăzută în aliniatul (1), distingem: infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei; infracțiuni contra libertății, cinstei și demnității persoanei; infracțiuni privind viața sexuală; infracțiuni contra drepturilor politice, de muncă și altor drepturi constituționale ale cetățenilor; infracțiuni contra patrimoniului.

Mai mult ca atât, Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne, a analizat evoluția numărului cauzelor penale intentate de către organele de urmărire penală în raport cu numărul cauzelor penale încetate pe motive de reabilitare, îndeosebi a celor încetate ca urmare a împăcării părților, pentru perioada anilor 2009-2014.

S-a stabilit că în anul 2009, din numărul total de 25 655 de cauze penale intentate de către organele de urmărire penală, 2 615 de cauze penale au fost încetate în temeiul art. 109 Cod penal, adică în legătură cu împăcarea părților, ceea ce constituie o proporție de 10,2 %.

Pe parcursul anului 2010, din numărul total de 33 402 de cauze penale intentate, 3 956 au fost încetate în baza art. 109 Cod penal, ceea ce constituie 11,8%.

În anul 2011 din numărul total de 35 154 de cauze penale intentate, 3 779 au fost încetate, ca urmare a împăcării părților, ceea ce constituie o proporție de 10,7 %.

Numai în anul 2012, au fost intentate 36 615 de cauze penale, dintre care 3 697 au fost încetate prin aplicarea prevederilor art. 109 Cod penal, ceea ce constituie o proporție de 10,1 %.

În anul 2013 conform datelor statistice ale Serviciului Tehnologiilor Informaționale a MAI, pe teritoriul Republicii Moldova, din numărul total de 38 157 de cauze penale intentate, 3 375 au fost încetate ca urmare a împăcării părților, ceea ce constituie o proporție de 8,8%.

Subsecvent, în anul 2014, au fost înregistrate 38 755 de infracțiuni, dintre care 3 341 de cauze penale au fost încetate în legătură cu împăcarea părților, ceea ce constituie o proporție de 8,62 %.

Numai pe teritoriul mun. Chișinău au fost intentate în 2014, 14 326 de infracțiuni, dintre care 1 343 de cauze penale au fost încetate conform prevederilor art. 109 Cod penal, urmare a împăcării părților.

În urma analizei respective, s-a constatat că un număr impunător de persoane care au comis infracțiuni se împacă de două și mai multe ori, persoanele în cauză nu pot fi constrânse de stat prin aplicarea unor pedepse în raport cu gradul prejudiciabil al faptei comise.

În așa mod, evoluția numărului cauzelor penale încetate pe motive de reabilitare, implicit în legătură cu împăcarea părților este în continuă creștere și într-un final nu se încununează cu realizarea scopului legii penale, acela de prevenire a săvârșirii de noi infracțiuni. Prin urmare, este necesar a se ține cont de oportunitatea aplicării pedepsei penale și efectul ei în vederea corectării infractorului, și dacă corectarea infractorului este posibilă fără imixtiunea forței coercitive a statului.

Este indubitabil că împăcarea reprezintă un „acord de voință”, în sensul că în mare parte persoana este liberată de răspundere penală ca rezultat al împăcării, doar dacă victima infracțiunii manifestă un atare acord, însă deseori infractorul profită de o asemenea oportunitate. Corespunzător, de cele mai dese ori minorii sunt utilizați de către adulți drept „instrument” de comitere a infracțiunii.

În conformitate cu prevederile art. 61, alin. (2) Cod penal „pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane”, iar ca urmare a împăcării, persoana este liberată de răspundere penală.

Nu se contestă dreptul părții vătămate și a bănuitului, învinuitului, inculpatului, de a se împăca, garantat de art. 60 și 64 din Codul de procedură penală, și nu se limitează acest drept, însă, deseori se atestă efectul negativ al aplicării nelimitate a instituției împăcării. Totodată, aceasta generează riscul comiterii repetate a infracțiunilor similare. Or, împăcarea se permite chiar dacă persoana se află sub urmărire penală pentru comiterea altor infracțiuni, fie are antecedente penale, din care considerent s-a propus ca instituția împăcării să se aplice doar persoanelor care nu au antecedente penale pentru infracțiuni similare comise cu intenție sau dacă în privința lor nu a mai fost dispusă încetarea procesului penal pentru infracțiuni similare ca rezultat al împăcării în ultimii cinci ani.

De remarcat că anume termenul propus de „cinci ani” este în corelare cu art. 16

alin. (3) din Codul penal. Or, împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă. Respectiv, infracțiuni mai puțin grave se consideră faptele intenționate sau săvârșite din imprudență, pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoarea pe un termen de până la 5 ani inclusiv.

Prin urmare, amendamentul propus nu are drept scop „vicierea” acestui acord (împăcarea) și nici încălcarea drepturilor părții vătămate, bănuitului, învinuitului și inculpatului. Corespunzător, persoana care a comis o infracțiune, trebuie să conștientizeze că dacă a fost liberată de răspundere penală o dată, respectiv de acest „privilegiu” nu poate beneficia nelimitat.

Subsidiar, analizând practica statelor străine, specificăm cu titlu exemplificativ că, alin. (2) art. 38 din **Codul penal al Lituaniei** statuează că, *reieșind din prevederile alin. (1) al aceluiași articol (liberarea de răspundere penală în legătură cu împăcarea făptuitorului cu partea vătămată), de la răspunderea penală nu poate fi eliberat recidivistul, recidivistul periculos, precum și persoana care anterior a fost absolvită de răspundere penală în legătură cu împăcarea cu partea vătămată, dacă din momentul intervenirii împăcării până la comiterea noului act infracțional au trecut cel puțin patru ani.* Art. 73 din **Codul penal al Azerbaidjanului**, statuează drept condiție obligatorie pentru aplicarea împăcării – *comiterea pentru prima dată a infracțiunii care nu prezintă pericol deosebit pentru societate.* Similar, **Codul penal al Ucrainei** în art. 46 reține că, *se eliberează de la răspundere penală persoana care pentru prima dată a comis o infracțiune mai puțin gravă, dacă a încheiat un acord de împăcare cu partea vătămată și a reparat prejudiciul cauzat.*

Prin urmare, constatăm că, legislația altor state, cuprinde norme care admit la aplicarea instituției împăcării unele limitări.

3. Scopul și obiectivele urmărite prin adoptarea actului normativ

Aprobarea proiectului propus are ca scop înlăturarea carențelor care au fost constatate practic de către organele de urmărire penală și asigurarea realizării eficiente a scopului legii penale în partea ce ține de aplicarea instituției împăcării în cadrul procesului penal. Or, împăcarea fiind una din cauzele care înlătură răspunderea penală, trebuie să fie aplicată corespunzător și instituirea anumitor limite legale de aplicare a acesteia.

4. Prezentarea succintă a concluziilor identificate în raportul de fundamentare a necesității de reglementare

Impactul social - proiectul de Lege va diminua numărul cauzelor care se soluționează prin acordul de împăcare, va disciplina făptuitorii, implicit va asigura realizarea prevenției speciale și celei generale.

5. Descrierea constatărilor expertizei anticorupție

În proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu au fost identificate domenii în care proiectul nu satisface cerințele sau sânt în contradicție cu aceste standarde.

6. Rezultatele expertizei juridice

Proiectul este elaborat în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, actele legislative și normative în vigoare.

Suplimentar, proiectul Legii a fost coordonat cu autoritățile interesate, obiecțiile cărora au fost luate în considerare la definitivarea acestuia.

7. Respectarea transparenței în procesul decizional

Proiectul Legii pentru completarea articolului 109 din Codul penal este plasat pe pagina oficială a Ministerului Afacerilor Interne www.mai.gov.md, la directoriul Transparența, secțiunea Consultări publice.

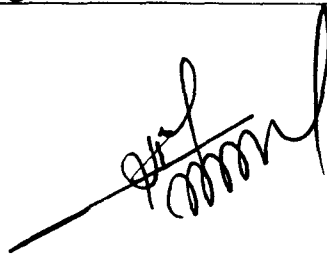
8. Impactul proiectului

Proiectul de Lege respectiv va contribui efectiv la realizarea scopului Legii penale și implicit la prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni. Adicional, instituția împăcării nu va fi aplicabilă persoanelor care au antecedente penale pentru infracțiuni similare comise cu intenție sau dacă în privința acestora nu a mai fost dispusă încetarea procesului penal pentru infracțiuni similare, ca rezultat al împăcării, în ultimii cinci ani.

9. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor prezentului proiect nu necesită alocarea de mijloace suplimentare de la bugetul de stat.

Ministru

Alexandru JIZDAN